

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТЯ:
М. сячно: в краву 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29.41.
Друкарні 29.26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ до АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ліквідація війни.

Львів, 19. вересня 1928.

Дня 27. серпня через підписання пакту Келльога в Парижі осуджено війну, як засіб вирівнювання непорозуміння і конфліктів між народами, а дня 18. вересня через вступлення у фазу офіційних розмов у Женеві в справі передвирішувального усунення окупації Надренії та устійнення висоти репарацій започатковано остаточну ліквідацію минулої війни. Є це зворотна точка в цілій повенній політиці, є це остання стадія на шляху: Льюкарно. Туарі — пакт Келльога — Надренія. Важливість вступного женецького порозуміння признає Бріан у розмові з представником віденської „Н. Фр. Прессе“, стверджуючи, що світ є наразі свідком справжньої ліквідації війни. Так само оцінює далекосвітність вступного женецького порозуміння й французька преса, співаючи півні в честь старого Бріана. Мовляв, він по мистецьки вія переговори. Осудивши майбутню війну, він кінчить ліквідацію минулої.

В чому саме узмістовлюється суть женецького порозуміння, в чому вага розпочаття офіційних переговорів у справі евакуації Надренії?

Порозуміння „грубої шістки“ (з одного боку Німеччини, а з другого Франції, Англії, Бельгії, Італії й Японії) торкається трьох справ:

- 1) передвирішувальної евакуації Надренії;
- 2) остаточного управивлення проблем відшкодувань і
- 3) контролі над безпекою.

Німецькі території, окуповані Францією, а частинно й Англією та Бельгією, як застав на додержання німецьких зобов'язань з версальського трактату і плану Дожа, є поділені на три смуги. Першу з них звільнено після Льюкарно, друга мала бути опорожнена в 1930 р., а третя в 1935 р.

Окупація Надренії є ганьбою для Німеччини. Зовсім природно, що німецький уряд змагає до передвирішувального звільнення Надренії з окупаційної військ. І не але тут так про другу смугу, яка є невеличкою, але головню про третю. Франція перадо годиться на передчасне звільнення Надренії, ликаючиш втратити реальний застав. В своїй промові на загальному зібранні Ліги Націй зазначив Бріан французький страх перед міліонами сильних і здорових мушун у Німеччині. Отже Франція трівожиться, що після звільнення Надренії Німеччина не схоче платити своїх зобов'язань та приспінить потайні зброєння. Тому в неофіційних розмовах Франція погоджувалася тільки на звільнення другої (невеличкої) смуги, але не безвідплатно. Вона домогалася видачі об'ягцій німецьких державних підприємств, у першу чергу німецьких залізниць, які могла би вже тепер трезлізувати на американському грошовому ринку. Німеччина заявила на те, що вона на протязі останніх літ виняла багато доброї волі, а головню всеціло виповнювала свої зобов'язання, обняті планом Дожа. З огляду на те Німеччина засадує на повне довіря. Бажаючи розв'язати французьку тривогу, Німеччина пропонує показати окрему комісію на паритетних основах яка стежилаб за демілітаризацією бокх граничних літ: німецької і французької.

Другою справою, що без сумніву вижеться з окупацією Надренії, є справа відшкодувань. Ані версальський трактат, ані план Дожа не означили висоти суми відшкодувань чи там репарацій. Німеччина зовсім слушно домогається, щоби остаточню устійнено висоту відшкодувань, щоби вона знала, які тягари вона несе на собі. Одночасно німецькі державні мужі застерігаються проти тісного зв'язання тієї справи зі справою евакуації. І тут маємо до діла з блудним колесом. Французькі репараційні суми до Німеччини спираються на двох основах: на шкодах і знищеннях, заповнених Німеччиною французьким територіям підчас війни і на боргах, які Франція зробила в Англії і Америці. Розміри знищення Франції, хоч від покінчення війни минає повних десять літ, ще неустійнені. Але ще важча є справа боргів. Франція винна Англії й Америці величезні суми, і від зменшення чи скреслення тих боргів робить залежним означення своїх фінансових вимог до Німеччини. Льюкарно зазначає теж, що справа відшкодувань і воєнних боргів тісно вижеться зі собою. Що торкається Вел. Британії, то вона ніколи не погодиться на ніяку умову, яка зменшувалаб суму союзних довгів, зазначених в Англії, до суми меншої від британських зобов'язань в Америці. Знову ж останній взагалі не хоче нічого чути про зменшення, а тим менше скреслення союзних довгів (французьких й англійських). Отже справа боргів і взаїмних зобов'язань незвичайно запутує означення висоти відшкодувань з боку Німеччини.

Вкінці третя справа — це справа контролі. Проти німецької паритетної основи Франція висувала проєкт міжнародної комісії, аложеної з представників „грубої шістки“, можливо з поминшенням Німеччини, замість французько-німецької комісії. Щоби не дражнити Німеччину, названо комісією устійноючою і примирюючою (Commission de constatation et de conciliation).

Таким чином неофіційні вступні переговори в справі Надренії, які обіймають по суті цілість німецько-французьких взаїмних, увійшли у фазу офіційних переговорів. Є це значний крок вперед, бо вже тим са-

мим зазначено потребу авіанити Надренію з окупації перед попередньо означеним речинцем. Німці не погодилися на іunctim між евакуацією Надренії і справою репарацій. Німецьке становище частинно взяла на увагу противна сторона. Фінансові справи, себ-то питання відшкодувань і обоїмних боргів передано окремій комісії, аложеної з 6-ох експертів (по одному від кожної держави) і таким чином позирно віамжевано репараційне питання від тісного зв'язку зі справою евакуації. Зате зі справою звільнення Надренії тісно зв'язано питання контролі. Перенослячи переговори в справі евакуації на дипломатичний шлях, підкреслено, що одночасно будуть ведені розмови щодо складу й обсягу та діяльності комісії устійноючої і примирюючої. Бріан рішуче противиться взаїмності нагляді й німецько-французькій граничній контролі. Знову ж канцлер Мюллер не менше рішуче противиться продовженню існування майбутньої комісії поза рік 1935, себ-то поза речинцем, в якому по первісним зобов'язанням мала бути звільнена третя смуга.

Вступні переговори на женецькому терені в справі передвирішувальної евакуації Надренії покінчилися вступним компромісом. Очевидно, перед дальшими переговорами постають ще великі труднощі. Нпр. польська дипломатія інтерпретує постанову про констанційно-конциліаційну комісію, а радше про її склад і обсяг діляння в тому напрямку, що в її склад увійде і представник Польщі до береження польських інтересів — над Реном. Ясно, що на такий склад комісії ніколи не погодиться Німеччина.

Очевидно, компроміс у справі евакуації Надренії і репарацій є неминучою конечністю. Він мусить наступити, бо інакше требаб від Льюкарно, Туарі і пакту Келльога знову вертати до Версалу. А це був би занадто довгий шлях і за коштовний. На версальські герні сьогодні ніхто не може відважитися, а тим більше Франція. І тому Бріан з поважною свідомістю говорив про женецький етап на шляху до закріплення Льюкарно, як про ліквідацію війни.

За відбудову і розбудову краю.

В справі американських кредитів для наших економічних установ.
(Лист до Редакції.)

В справі кредитів з Америки і нашої допомоги у відбудові й економічній відбудові краю думаю я дуже багато. І прийшов до глибокого переконання, що ця справа вже дозріла, що вже час приступити до її реалізації.

Я знаю, що в краю є великі економічно-господарські можливості, що багато багатств зовсім не використовує, а як що й використано, то зробиши це не ми, а наші єсудії й чужинці. Бо у нас не було ніякої потрібної готівки, не було й відоміх джерел до такої праці. І наші українські економічні установи в краю, а окрема наша кооперація, дуже потребує кредитів і їх праця ніцлаб безперечно на кількості відсотків жвавіше й ширше, якби тах українська Америка поспішала їм на поміч в потрібних кредитах.

І саме тепер українська міграція в

Америці переживає переділ — з доброї сторони. Після того, як багато різних наших людей і виробників опинилося внаслідок війни в Америці на білизні й меншій суми, тим убиває воле до своїх, зачинає тепер і в наших рядах зростати довіра, зростає громадська солідарність і взаїмної допомоги. А відомо, що тільки на таких принципах можна будувати й розвивати ширшу вапню для допомоги старому краю.

А в тім, правду кажучи, не було у нас доцелави й людей з капіталом, не було ні купців ні промисловців з ширшим американським розмахом. Наші люди, які й заробити, то не були „дезери“, які зареблені гроші товати в грубку або в жидівський банк — замість будувати чим грешем і розширювати свою торговлю на своє підприємство. Не багато крадь було мабуть і в краю, тому не треба дивуватися, що на і буде в нас метиши

грошовиті одиниці, то не могли мати до нікого довіри.

Нині вже й наші люди в Америці зачинають виходити на ширший шлях і робити бізнес (інтереси) на ширшу скалю. Перше наші люди користали тут лише з товарних кредитів, за які платили грубі відсотки, а тепер починають алозіати вже до американських банків і користуються готівкою за 6 проц. річно. А взагалі американські українці гроші мають і снід лише помести правильну аспію, аби стягнути хоч частину їх капіталу до краю. Й віро в це, що ця справа є до переведення, хоч і не так скоро, як це може кому видітися. Але через рік-два ця справа може бути закінчена й снід і край зможе користати тоді справді з дешевого й великого кредиту.

Українці в старому краю поминдяться, коли думатимуть, що з Америки можна притягнути український капітал лише через те, що, мовляв, в Америці дають 3—4 проц. річно, а в краю дадуть 6 проц. і більше. Бо ті наші люди, що мають тут свої гроші на 3—4 проц., не дадуть нам до краю і на 50 проц., бо вони не то нікому, але й собі самим не вірять. А інші грошовиті люди, які моглиб хоч частину гроша зловуати в краю, не зробиють того також, бо пощо давати їм гроші на 6 проц. деє у старому краю і бути — як вони думатимуть — заповняючи, чия тут в Америці можна мати до 10 проц. річно, даючи гроші під нахладу дому чи землі? На всіх цих людей можна махнути рукою. Кредити для краю можуть дати лише або великі патріоти, яким не залежить на доходи, тільки на розбудові й розвитку українського промислу й торгівлі в краю, або люди бізнесові з великим розмахом, яким не залежить на зарібку зараз, моментально, тільки на відносенні й поширенні українських підприємств у краю і повоі цілою того на відновлення вимог.

Конкретно мій план зловати американський капітал у наших підприємствів представляється так: На початок оскується спілка, аложена з 4—5 заможних, з добрим ім'ям і впливом українців і з 4—5 багатих і впливових американців. Кожний член спілки внесеть, скажім, 5 тис. дол. готівкою, а банк дає на це спілчанам кредити на 6 проц. річно. Таким чином булоб арку 100.000 доларів і з цим капіталом можнаб уже щось починати. Розуміється, чим краше буде розвиватися ця організація, тим скорше можна буде зняти великі суми гроша для залучення їх в українські підприємства в краю. Я переконаний, що така спілка змоглаб з недовгою часі отримувати дійсно позакі капітал як від українців, так і від американців і відгравлаб цілком цінно неможливу роль у відбудові й розбудові українського економічно-господарського життя в старому краю.

Ясно діло добре віде й переговори тут уже з відомою нашою людьми з американцями, а також з банком, то вже на веску 1929 року можна буде пустити машину в рух. Ма замічено, що нашу спідку до краю, яка повоі літ спирає на наші імені і зостане яко акція чину за окрему агенцію. На агенція буде вєр в контакт з нашими комерційними й зокеративними установами краю, вона буде залучати кредити готівкою, вона буде мати над усім контролем, сповоміє це буде найне заступником і маєм з не буде найне на увагу мають наї краєм. Притягуючи на увагу мають наї, більш трудний й чересом в ція праці, а все таки віро, що вона нам удасться, бо промисляти для такої акції в не у краю, так і в Америці. К. Лисенко.

На Львів, 19. вересня 1928.

Радянська Україна.

Сільсько-господарська вища освіта на Радянській Україні.

В харківському „Комуністі“ з 12 вересня 1928 р. стічаємо статтю В. Руманенка про вищу сільсько-господарську освіту на Рад. Україні. В ній довідуюсь, що перед війною було на Україні лише два вищі сільсько-господарські навчальні заклади, а саме: агрономічний факультет київського політехнічного інституту і харківський ветеринарний інститут. В час великої війни прийшло до того, що й колишній Новоболехівський сільсько-господарський інститут. Тепер є на Україні 28 вищих сільсько-господарських шкіл, а з тими інститутами, решта ж — технікуми, що дають освіту 5.100 студентам. Автор статті каже, що протягом останнього шк. року покинуло сільсько-господарські студії по е.госп. інститутах 106 студентів, по сіль.госп. технікумах 190 студ. і по земл. тех. 218 студентів. Крім того по ветер. інститутах 55 студентів, по геол. земл. інститутах 37, а разом в усіх сільсько-госп. вищих школах 786 душ, тобто 15 відсот. загальної числа студентів. В. Руманенко, шукаючи на прикладах такої дезерції, стверджує, що найважливішими причинами того неадекватного ланки в навчальній рівні освіти в тих школах, мало наукове підґрунтя тих шкіл і незначально великі умови життя студентів, яким державні допомогли дуже мало і до того далого менше ніж студентам інших вищих шкіл.

Український бальнеологічний інститут.

З радянських газет довідуюсь, що при всеукраїнському терапевтичному інституті утвориться бальнеологічний інститут. Завданням нового інституту: прослідити прикмети всіх українських курортів, джерел мінеральної води, а також життя студентів, яким державні допомогли дуже мало і до того далого менше ніж студентам інших вищих шкіл.

Перевірка українізації серед одеського вчителівства.

В харківському „Комуністі“ (з 9 IX. 1928) читаємо, що перевірка знання української мови серед одеського вчителівства.

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминів.

(З нагоди 200-літнього ювілею Існування І. гімназії в Станіславові.)

Станіславівська гімназія, як усі інші гімназії того часу, була класичною школою. Латина і грека, дві мертві мови давно минулих літ людства, відмежовані тисячами століть від нашого часу, становили головні предмети навчання. Класичні філології в гімназії були найважливішими предметами. Вони своїми предметами найчастіше входили в контакт з учнем, вони здебільш були класичними господарями і мали рішучий вплив на перебіг учня через школу.

В нашій гімназії більшість учителів була саме з цієї ділянки. Для вищих класів було призначено трьох старших філологів, а саме священик Лопушинський, д-р Неметовський і Свідерський.

Перший з них — наша людина, світлий філософ, який побив латини і греки чим так само деколи й чимеської мови. Людина лагідної вдачі, слабкої вимови та без сімейної опіки, робила враження самотнього, опущеної одиниці. Це також виходило і з його занедбаного поверховності. Духовна одія, якою Л. заволодівав, виявляла таку неабиякості з огляду на свою чистоту, що вона опала на учнів доброту, що він й давав притоку до критики його родинного життя, при якій дружина цього учителя входила в поганому світі. Як учитель не школив учням, але також не виявляв для них якоїсь симпатії. Погружений в собі проводив весь

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, вул. ГАЛИЦЬКА 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

стає у професійних і трудових школах дає цілком позитивні наслідки. В училищах, що піддалися іспитові не відповіли, вимогам тільки 25 відсотків. Усі вони втратять посади. За те вступні іспити до вищих одеських шкіл виявили слабе підготування студентів в українствах. Половина з них не відповіла іспитовим питанням.

Нова опера „Самійло Кішка“.

В „Пролетарській Правді“ з 4 вересня читаємо, що композитор Яновський скінчив оперу „Самійло Кішка“ на 4 акти. Текст до опери зложив молодий драматург Удаль-Красовський. Цей же драматург написав і драму на той самий сюжет. Оперу „Самійло Кішка“ мають виставити в Харкові ще в цьому сезоні.

Всеукраїнська театральна система.

Радянська преса інформує, що Народний Комісаріат Освіти організує всеукраїнську театральну систему, яка має унагледити всі досягнення українського театру. Вистава має бути рухома і повинна пробити деякий час у кожному більшому місті на Україні. В грудні вистава має бути відіграна в Харкові.

Присуди смерті за шпонажу.

З харківської преси довідуюсь, що дня 12 вересня ц. р. відбувся там перший судовий засідання сесії окружного суду розправа проти Е. Запорожського, давного співробітника однієї з радянських установ. Злоческий мав займатись шпонажем на користь Польщі. Суд засудив його на кару смерті через розстріл. Засуджений звернувся до ВУЦВК з проханням на помилування. — Того самого дня і та сама судова сесія розглядала аналогічну справу В. А. Сухова.

б. офіцера Колчаківської армії. Він теж мав займатись шпонажем на користь Польщі. Суд засудив його теж на кару смерті через розстріл.

Будинки Державної Промисловости.

Ще минулого року почали в Харкові будувати величезні будинки-хмарочерів, опіюючи до в Радянському Союзі. Один з тих будинків мав стати центром державного промислу. І цей будинок саме тепер у Харкові викінчують. Будинок матиме площу п'ятдесят вісім (58) тисяч квадратних метрів, у тім 51 тисяч т. кв. корисної площі. В ньому будуть приміщення: Рад. Народних Комісаріатів, Народний Комісаріат Юстиції, Народ. Комісаріат Торговлі, Вовури, Рад. Народн. Господарства, Центр. статистичне управління, а крім того ще Нар. Ком. Земельн. Справ, Народн. Коміс. Здоров'я та ціла низка банків, трестів і синдикатів. В будинку мають утворити центральну бібліотеку, що буде мати назву: Всеукраїнська науково-технічна й економічна бібліотека. Крім того у тім же будинку буде готель з 60-ти кімнат. Вже з того бачимо, що цей будинок своїми розмірами дійсно величезний.

Підготовка до перевиборів рад.

Минулого року, як відомо, перевиборів рад нікому не було. На це зложилися різні причини, про які ми свідчили писали. Цього року вже почалась підготовка до перевиборів рад у столиці. Там розробляють план цілої виборчої кампанії, що почнеться розгортавати з дня 1 листопада ц. р. Будуть це самі підготовчі роботи. Самі вибори відбудуться аж у перших місяцях 1929 р.

Актуальна справа.

Вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові.

Розпорядком міністра торгівлі і промислу (на основі арт. 13 розд. Присяж. та Рішопост. з дня 18 липня 1927) з 22 серпня 1928 вказано вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові на підставі новозатверженого виборчого регуляміну.

З огляду на те, що справа торкається нас і що згідно з новим статутом Торгов. Палати належаться їй наші палати з цієї господарської установи і що на вибори та можемо перевести при виборі наших кандидатів, хочемо повідомити наших купців і промисловців з постанови нового статуту Торгов. Палати, а саме першої його частини, де говориться про виборчий регулямін.

Торг. пром. Палата у Львові складається з 7-ох радних з вибору і 7 радних іменованих міністром прай і торгівлі. Крім того у склад Палати може ввійти ще 7-ох радних кооптованих вже самою новоюбраною Палатою.

Палата ділиться на дві секції: 1) промислової і 2) торговельної. До кожної секції належить по 35 радних з вибору, а крім того припадає до одної і другої секції тих 7 радних, яких іменує міністерство і воно само призначає, котрий з іменованих радних належить до торговельної, а котрий до промислової секції.

Спосіб вибору такий: 25 радних входять до палати з загального вибору т. е. в дорозі виборів, у яких голосують всі особи фізичні і правні, що платять промислові патенти (свідоцтва). А 42 радних входять до палати в той спосіб, що їх вибирають різні господарі стоваришпення самі, на своїх надзвичайних загальних зборах.

Право голосування має кожна особа фізична і правна, яка викупає промисловий патент на ведення свого промислового чи торговельного підприємства. Право вибору має кожний, хто скінчив 30 літ життя і має право голосування. Не мають права вибору ані голосування ті, котрі збанкрутували, не погасили довгів, або ті, котрі судово були карані і наслідком той карі втратили виборчі права до смерті.

Кожна фізична чи правна особа, якій присадує право голосування, має в за-

лі" в ролі германіста, польоніста чи історика або й математика, тоді клася з такими добрими ставала для учнів просто невинимим перекладом. Скільки енергії, нервів, здоровля витрачала бідна молодь, щоб перейти таку класу, зможе зрозуміти тільки той, кому судилося на собі самому досвідчити подібної педагогічної системи. В станіславівській гімназії ця система процвітала довгі роки, а патронував їй сам директор, який залюбки по кожній майже конференції, на якій педагоги Неметовські вилили класу, являвся особисто в ній з конференційним каталогом, щоб лайкою та упійненням бідних учнів, жертв скаженої схоластики, злохотити своїх учителів до дальшого шкільного молодих умів.

Антиподом Неметовського був проф. Свідерський. Людина спокійної вдачі, більш задумчивий та краший філософ, вимагав поміркованого знання свого спеціального предмету, греки. У цього учителя була одна особиста питомість, яка робила його для нас учнів на його годині цінною особою, а також і комічною. Густо-часто попадав він у таку тяжку задуму, яка здавалась робити його мертвим на катедрі. В такому стані, коли чи то його умови сили були зовсім вичерпані, чи спрямовані в одному виключеному напрямі, він не бачив ні не чужого нічого, що в класі серед нас діється. Ми вели тоді нерас голосні дискусії на зовсім інші теми, жартували, а нерідко і глумилися зі свого „загаданого“ учителя. Одного разу трапився комічний інцидент на його годині. Було це при Гометровій „Лілії“, не пригадує собі вже, яку частину ми тоді саме перекладали. В одному моменті по до-

шому „ганібно“ пробуджується Свідерський з просяння та викликаючи першого учня, який йому навінувся під очі, кличе голосно: Перескандуй же цей чудовий вірш! Учень підводить себе, дивиться безрадіний до відкритої „Лілії“, але не знає звідки зачати. І ціла клася дивиться з зачудуванням на вчителя і здається його питати, про який вірш він думає. Та Свідерський зривається з катедри з „Лілією“ в руках і бігає втішений по класі, скандуючи собі і нам вірші, в яких поет змальовує словну сварку богоматері Гери з богомцем Зевесом, грозячи своїм божеському другові зовсім прозаїчними побоями. У вільному перекладі „Гера зарозлила горщиком божеській голові Зевеса“ — пояснює нам наш розбавлений учитель. Цей інцидент облетів цілу гімназію та був учням „дуже цікаво“ обговорюваний. Деякі з них, знаючи ближче родинне життя цього вчителя, шукали аналогії цієї божеської сутички в родинному житті вчителя.

Тут слід зазначити, що ми учні були гаразд поінформовані про родинне і неродинне життя наших учителів і їхні періоди зовсім інтимно переживання і вже тоді могли оцінити вагу і значення доброї, добродіної дружини для людини умовної праці. Ми мали нагоду бачити, ба, працю. Ми мали нагоду бачити, ба, працю, здалучу дружини вчителя поганий стан та вилазку, а за його нерас на нас, своїх учнів. Хто з нас і силі сказати, скільки дивок упало на наші голови з цього приводу?

(Продовження буде)

ність оборотів пропелера при літаку, що перевертає швидкість голосу (більше як 100 миль в одній годині), то на саму думку про такі пропелери видається не немислимим. В дійсності такі пропелери існують і їх прикрючують уже практично. Напр. американський літак, що перший пішов дорогою між Сан Франціско і Голлівудом мав багаторазовий пропелер. Його виробляється з відносною пружності багаторазової матерії, яку заправляється тваром і дається під спеціальну прасу. Такі аладжані пропелери мають бути кращі та витриваліші від дерев'яних.

— Рескри. З Берліна відлетіла німецька легіон Вінтерфельд і Айхлер у напрямі Токіо. Шлях лету: Кемпсберг-Москва-Сибір. Летуні мають намір освіжити новий рекорд у витривалості лету. — До Сингапуру прибули англійські ескадрильї, завершуючи оточення лету в Англії країні Індії та Австралії. — З'ясувалися Державні перевели на двах північних експеримент траєкторії театральної виставки. Картина перемістилася на 6 миль, були зовсім нові та атракції. — У Портсмуті, в Англії, вмерла дитина, якої мозок важив 300 грамів більше ніж мозок звичайної дитини.

— Що оповідають спиритисти. У Лондоні радить міжнародний конгрес спиритистів. Уже на перших його засіданнях відбилися почути мелодії революційних учасників. Грек Покеріде оповідав про тину, що мають 9 місяців була зовсім розвиненим медіум і промовляла мовою зростаючої особи. Коли вона змерла в 2 роки і її батько після її смерті хотів а нею порозумітися. Її дух відповів, щоб зажадав на її дальший розвиток. Англієцький спиритист Оутен уявляє, що пера докидався частей тіла матеріалізованих духів. Один свідчення оповідав про 30-тижний контакт з духом, що жав у його апаратній домі, де часто проживав. Дух ще не зміг зникнути, коли при переміщенні йому зайшли там кімнати аперед 30 літ.

— Піанська вежа і фашисти. Відома, що славна похила піанська вежа зникла під якогось часу так, що в Італії зникла катастрофа. Щоб цьому завадити, уряд прийняв пропозицію одної англійської фірми на заправку похилої вежі. Фірма вислала інженерів і машини і почала працювати. Тоді фашистівський ескадрон інженерів у Швейцарії до міністерства і до керівництва фашистівської партії з протестом, домагаючись, щоб направити цю моральну галубу та матеріальну втрату для рідного промислу" себто відправити англійських інженерів. Коли англійці відступили від вежі і забрали з собою свої машини, тоді вони могли зайти на неї на жарт!

— Товариство "Смітс". Загально відомо, що як у Німеччині на кожному кроці можна зустріти привітання Міллер-Шульц, так само привітання "Смітс" є найбільш популярним в Англії та Шотландії. Недавно організувалися там усі Смітс в окрему організацію. Її назва товариства "Сітова організація Смітс". Право приналежності до нього має кожний власник цього привітання. Окремим організація відзначувала розуміється гучним бенкетом, організованим настільки, що вся обслуга бенкету, починаючи від п'ятих підсмієння аж до виконання концертної частини, не були самі Смітс. Головою такою програмою була промова губернатора штату Нью Йорк, теперішнього демократичного кандидата на президента США. Державі — Аль Сміт. Навіть, що ця організація буде за ним пошукати при виборі. Намість така організація мала би зменшити скандалі Смітс, щоб зменшити різні суспільні непорозуміння то зважаючи на їх зменшення: відтепер її члени будуть горді на своє бачення привітання.

На допоміжний фонд студентству! На поклик Товариства Прихильників Освіти складали жертви на допоміжний фонд студентству в приводе залобови зборів ставиславських і волинських колективних залобови: Іж. Юлія Мудрий, Лів. 20 год. і єдине на довільну суму п. 20 а. А. Фреді Голлівуд та ін. Івана Матковського, дир. Ярослав Кошутки 10 год. д-р Либоні Макаруша 10 год. Петра Ліві. Значення 100 год. Микола Сторож. Мухина 1 год. а. Іван Порайко. Станислав 3 год. Громадянин села Підпечеря п. Товкач 17 год. — Разом досі зложено 215 год. Жертвodawцям складає в імені студентства ширшу подяку Товариство Прихильників Освіти у Львові, вул. Ступіньського ч. 21. (Чекове кошти в ЦКО, Варшави. 153.735 і кошти в Земельним Банку Гіпотечним, Львів, вул. Підваж. ч. 7.) 361 1-1

3 концертної сали.

Сальомея Крушельницька в Перемішлі.

Гурток громадян на двірні в очікуванні. 12-10 зайняли поспільний поїзд і поїзяться вона, велика наша артистка, весела — усміхнена.

Сердечні опанійні привітання. Маленька дитинка передає їй квіти, а вона схизється до дитини, дякує широким.

Вечір. Сала тове в морі світе, понад головами нетерпеливо юрби. Та ось підноситься занавіс і на сцені поїзяться знова, висока, струнка — усміхнена. Хмарні квітки стегаються хвором з її віг і враз гомонить з її грудей могуча, дзвінка пісня. Спершу чужа, опісля своєрідна, якою пориває нас за собою й каже вслухуватися в її чарівні тони... І знова квітки й опісля без кінця.

Кінчиться вечір пісень і вона засідає між нами, в гарно прибраній сали "Бесіди". При столі злізши громадяни балакають з нею, розказують про наші радощі й горе, а пані зі "Слово Українок", зливаються, втомлюють гостя та стараються, щоб вечір цей остав незабутнім у її пам'яті.

Та пора в дорогу й вона встає від стола. Вручають їй альбом з підписами від перемиської громади і кіш квіток від "Музичного Інституту", який передають їй наймолодші учні Інституту в пародійних строях. На обличчя її видно зворушення.

Грімним "Многая літа" та окликами "Слава" провела її з сали перемиська громада. Яр. М.

Театри.

Великий Миський Театр: 19-го г. 7-30 веч. "Нітун", оперетка, виступ Ельни Гістедт.

20-го г. 7-30 веч. "Лекше перейти верблюдом", комедія Лінтера (30%, знижки).

Кіна.

"Аполло": "Пожежа Галичини" (Переможець серпень).

"Лен": "Тайна гарної пані", а Лід Да-говерт.

"Оаза": "Зрада в Галичині".

"Падас": "Титанік".

"Фатаморган": "Справа при зачистці дверей".

3 театру.

Відконття постійного українського театру в Станиславіві.

Станиславів гордий тим, що зробив спробу, на яку не зважилися би Львів: почав вести постійний український театр. Ця спроба можлива при двох умовах, яких бракує в Львові: Станиславів має театральну сцену, себ-то сцену, пригожу для театру, а що ще важніше то мецената, який має сміливість узяти на своє утримання таку неажурну потвору як театральний бюджет.

"Театр ім. І. Тобілевича" має почати свій репертуар "Мартином Боруако", але вважає відповідним скористатися з рідкої нагоди відомого анстуту як С. Крушельницької, що дня 15-го ц. м. інсценувала своїм великим іменем новий артистичний почин. На першу виставу 16-го пішла оперетка Штрауса "Чарівна" у перекладі невідомого перекладача опереткових дібрет Ю. Шкрумелла. Сала "Сокола" тріщала від натовпу. Відвізність станиславського громадянства йшла в театр більше з офіційного обов'язку, щоб бути на першій виставі, ніж з охоти провести приємно вечір. Скентики мали неадлиж позитивний аргумент, щоб сумніватися в успіх такої вистави. Тим більшою була їхня несподіванка.

Почалося з обставини. Такою обставиною не мав у Галичині вже давно-давно ні один наш театр: нові декорації, нові мебелі, нові костюми; все побране в найбільшому добільстві та смаком. По-оді дні не потрібували би соромитися і столичний театр. Так само і оркестри, численні, добре підготовлені, легкі, під орудою молодого залогого диригента (Шрам).

Актори — це адепта молоді. Їх дусом режисер оперетки п. Давидович, що почувався на сцені, мав риба в воді і знав свою аудиторію як власну кишеню. Його характеристична роль старого Полюха розбуджує нашу реготу та опісля. Може не всі широким місця та переперчені зотени були до вдової більше вибавляти публіці, одначе вона в театрі завжди бачила супроти нас. Перше місце з артистом належить п. Лисий, який виступав акторів, меткий, з мільоні-

ним голосом — доброю дитиною. П. Угорська була в своїй ролі зовсім на місці. Не зашкодило би їй більше свободи, щоб ще було бракує в Смірніській і Кемпівській, не зовсім освоєним зі сценою. Три дебютанти в балеті II-ої дії були прегарні. П. Кемпа як Лютар був дуже добрий; п. Опар з приємним вином і голосом мав поразку сміливих рухів в міру того, як грав. Було загальне враження, що аматори перейшли зі школи аматорів і можуть рівнятися із професійними акторами наших міндраних труп. Публіка виходячи з театру повторяла згідно: "якби тільки так дані".

Дальший успіх театру залежний у рішій половині від його артистичного проводу та симпатії громадянства для його незалежного почину. Бо його організація підставила спочиває в руках доповідної, енергійної людини, рідкого запалу та витривалості. П. Константинович Вислювський сам, власним зусиллям поставив усю справу та підтримує її. "Театр ім. І. Тобілевича" має в програмі і поважніший репертуар. Треба би лише лякати, щоб він не перейшов меж комітетів молоді трупи; Ібен або Молієр їй не під силу. А спробами не під силу знеохочується легко публіка і самі актори. М. Р.

Необхідний для всіх!

Поручаю Вп. П. тільки за 2 зл. 50 сот. з пересилкою моментальний рахунок. — Велика економія часу. В хвилині можна множити, ділити і вичисляти відсотки. Необхідний для всіх інститутів, підприємств, учителів, учнів, бюрократів, касирів, бухгалтерів, всіх урядовців і т. п. осіб. Приступний для кожного без втрати часу і енергії, як також без окремого приготування. Дас готові висліди множення, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаях потреби моментальних обчислень є незрівняний. Ціна тільки 2 зл. 50 сот. з пересилкою, листи і перекази адресувати: Генрик Цуверштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Конт чекое П. К. О. ч. 7863. П. С. Висилється по одержанню належності, можна і за післяплатою, в цім випадку коштує о 1 зл. дорожче. 40% 5-6

Оповістки.

Подяка. Комітет Будови гр.-кат. першої в Клепарові під Львовом, висловлюючи резолюцію Загальних Зборів а дня 8. вересня 1928 р. отсею дорогою складає іменем цілої української клепаровської громади ширшу подяку всім високоповажаним жертвodawцям, котрі своїми щедрими датами допомогли до здійснення мурів клепаровської церкви, які вже кайде на викінчення. Зокрема подяку нашу зоводять прийняти наші викидані Доброді: ВП. П. Стефан Пажульський, Кайленд; Хв. Браніто черковине, Філіальський; ВП. П. Ігуменат ОО. Василій і Браніто черковине при перелік св. Онуфрія у Львові та ВП. П. Ігуменат ОО. Студитів у Унесі. Також дорогою просимо у всьому українському громадянстві негтайно грошової допомоги, колючої до доведення будови нашої церкви під дах, — до довільності твердий, яка множить має зазоронити від думаної смерті, від відривання від нашої св. віри й образку. — Жертви просимо слати на адресу: Комітет Будови церкви, Клепаров ад Львів, на руки Володимир Григорьевського. — За Комітет Будови Церкви в Клепарові о. В. Яценків, голова. Б. Кушніренко, секретар.

Позір Свільщина! Дня 21-го вересня н. р. в год. 3-й по поз. відбувається невелике посольське справоздає і організаційне Жіноче Віче в Сколіві, а дня 22-го п. м. в год. 12-й в Сколіві. — Реферувати сенатора Олена Кисельська і посольку Мілана Рудницького. На соціальний з'їзд до Стрипи в неділю дня 23. вересня п. р. виїжджає прогулянка з Львова — Золотошань в Соколі-Батьку прийматиметься до суботи год. 12. в подане відпочинку. Залісничка зникає 15%. — "Соколі-Батько".

Дрібні оголошення

Ф. А. БРИКА "Дріт" Львів-Закарпатський Король Яна III. ч. 3. поручає кайлешені сити до куряків, укладати підковити огорожі темісових кортів, між городів, разом з бранями і фірмами. Телефон 16-18 і 13-37. 2181 20-2

М. ДНІ Бранітові, також іншу бі-матурі поручає делімо Домбровський-Рокшавський, Львів (Готель Жоржа) Теа. 27-29. 2181 11-7

ГОДИВНИК ВАПІ буде найкращим правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтмайра. Львів пл. Марійська 3. — З прохання просимо репаранії прислати почини. — Старомодні дамські годинники переробляємо нарочно. 3-6 114-7

Н. СЛІЗІТИ ЛІЖКА носики 200 зл. На провінцію без поручення. — Фабрика З. а. с. вул. Личаківська ч. 118. 487

КОСІВ, за Козомією, пенсіонат Елліні Луашевської поручає на останній і знятий в сезон змінити укладені сонешні з першорядним ширш удержанням. Великі подушечки перемі. 499

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віллі, 10. Ля 1 (бічна Зеленої). Теа. 39-40. 505 10-2

У. РЯДОВЕШЬ і вправний диригент зоруч потрібний сейчас до Філі Проксита в Радехові. — Зголошення о. д-р Пеллі, Радехів. 571 2-3

Ф. ОРТЕПІЯ Гофбатура, короткий металевий пістолет, в якийшій стани за 1.500 зл. прохання — Ганка, вул. Пасудського ч. 21. і. п. 571 2-4

Н. СЛІЗІТИ ОТОМЯНИ 55 зл. КЛІНПКИ 55. Фотографи до розкладання 15. Фабрика ЗАКС Личаківська ч. 132. 502 1-7

П. ГИМУ на спільне мештання одні або дві панночки. — Зголошення до Адміністрації "Діла" під "Мештання". 579 1-1

О. КРЕМА КІМНАТА для студентів. Вхід з передпокою. Відвізність: Адміністрація "Діла" під О. Р. 580 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст пошт логіків, серія і жуката

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16-24

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ:

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І їх складові частини

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

І РУЧНИХ РОБІТ І

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 11-1

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладко найзнішом і найкращішою фарбою до білиз, фарба і малювальний цвель. Відзначена на виставках в Брюсселі, Медюліні і Парижі золотими медаллями. 1302 Скризь до набуття. 36-2

Італій, Спальні, Сальони і мужські кімнати першорядних виробів краєвих і закордонних по пруступити цінах поручає фірма

БРИК і ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76

Вже крайня пора слати замовлення на

ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ

до фабрики ріжнородних пан-

тофлів і панучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. Вроновських ч. 4.

(Замовлення з провінції поштою зупиняється негайно) 10-10

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСКА КРАВЕЦЬКА РОБІТІЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсолютно заграничного пром-

виноку всім краєвими

роботами солідно і шоро-

для ВСЕХ ДУХОВ. ВИГОТОВ-

ЛЯЮ РЕВЕРЕНТІ ПАПІСІ-

КІ ПІЛІВІ І ПОКРИТТІ НА

ФУТРА по найновішим зорам.

Львів, вул. Зелена, ч. 31.